

Smerom k duchovnej integrácii

(POLKINGHORNE, J.: *Věda a teologie* (Úvod do problematiky). Brno, CDK 2002.)

Možno naozaj pribúda stále viac ľudí, ktorí hľadajú vážne informácie o symbióze modernej vedy a klasického náboženstva. Kniha Johna Polkinghorna, úspešného fyzika i teológa, je intelektuálne čestnou a otvorenou ponukou pre aktuálne odpovede.

Publikácia (169 strán) je rozdelená na 8 kapitol (*Interakcia, Vedecký obraz sveta, Človek, Teizmus, Božie pôsobenie, Kresťanská teológia, Svetové náboženstvá, Snaha o poznanie a múdrosť*). Každá z nich je veľmi solídnym prehľadom o naznačenej problematike. V závere knižky je obsiahly bibliografický prehľad, menný i vecný register.

Prvá kapitola je odborným prehľadom povahy vedy i náboženstva a ich dotykov v modeloch, symboloch i metafórach. Vedecké teórie podávajú vysvetlenia v dôsledkoch svojich experimentov. Teologické predstavy zapájajú do ľudských osudov tajomstvá bezčasovej dokonalosti a zmysluplnosti prvej Príčiny. Veda i teológia odrážajú ľudské stretnutia mnohostrannou skutočnosťou, v ktorej žijeme a premýšľame. Kvantová teória, princíp neurčitosti, vlnová a korpuskulárna dualita, kozmologické predstavy s antropickým princípom (2. kapitola) kladú otázky o úlohe náhody a nevyhnutnosti, o význame chaosu i jednoznačnej príčinnosti. Človek svojím vedomím a svedomím odráža vo svojich predstavách celostné idey zmyslu i významu. Tretia kapitola knihy je výstižným prehľadom mnohých vrstiev ľudských predstáv (*redukcionizmus, fyzikalizmus, idealizmus, dualizmus, funkcionalizmus, procesné myslenie*). K nim patrí aj idea všemohúceho, vševediaceho a dokonale slobodného Boha a predstáv o ňom i jeho úlohe v prírode aj v ľudskom živote (témy *teizmus* a *Božie pôsobenie* je obsahom 4. a 5. kapitoly). Zjavením, Písmom, zmŕtvychvstaním Ježiša Krista, svedectvom cirkevných otcov, poslednými vecami človeka sa zaoberá šiesta kapitola. V siedmej časti je stručný prehľad veľkých svetových náboženstiev s ich vzťahom k posvätnosti a vzájomnej diskusii. Posledná kapitola je náznakom spolupráce vedy a teológie pri vytváraní modernej ľudskej kultúry.

Autor poskytol pomerne rozsiahly prehľad o problematike vzťahu medzi vedou a teológiou. Zdá sa, že tieto prístupy proti sebe nestoja. Vedy ponúkajú ďalšie poznanie, náboženstvá zvyrazňujú múdrosť pre Božiu vôľu. Poznatelnosť fyzického sveta s úžasnou efektivitou vedy a mystická viera v pôsobenie láskavého Boha vždy a všade, ponúkajúca morálne zázemie a zmysluplnosť aj za obzorom tohto života, je prejavom perspektívnej vzájomnej harmonizácie vedeckých a náboženských prístupov. Ak budeme počúvať hlas zodpovednej vedy a integrujúcej teológie, získame múdrosť Ducha pre dobré správcovstvo pozemského stvorenia.

Nie je jednoduché charakterizovať potrebné spolužitie vedy a náboženstva.. Možno dobre poslúži myšlienka B. Pascala: *Oboje je prehnané: vylučovať rozum, uznávať iba rozum*. Pozrite sa do spomínanej publikácie, možno aj vám sa ujasnia niektoré definície a upravia mnohé neusporiadané predstavy o javoch medzi nebom a zemou.

(Dušan Jedinák)